

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any III.—TARRAGONA, 21 Febrer de 1915.—Núm. 83.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre ..... 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Econòmiques

Les lleis que regularitzen la desigual distribució de la riquesa, son la causa principal de la miseria.

Una millor distribució dels guanys portaria en el sí de la nostra societat un millor ben-estar general.

Diuen que Mirabeau considerava la proposició de Quesnay, per a substituir l'impost únic a tots els demés impostos, com un descobriment igual en utilitat a la invenció de la escritura o a la aplicació de la moneda en els canvis.

De tots els invents i de tots els progressos se'n apodera la renta, en perjudici dels factors equitat i treball amb que hauria de repartir-se els beneficis de la producció. Tots els impostos de aon els Estats treuen els seus cabals per sos gastos, son transferits als consumidors, la única fórmula justa, equitativa, es que cada individu percebeixi'l producte íntegre del seu treball.

¿Quina es aquesta fórmula? La de que totes les forces creades per la naturalesa i que indogudament estan apropiades per uns quants siguin patrimoni de la societat i aquesta en gaudeixi els beneficis. L'esforç social coopera a donar major valor a bon nombre de coses que se'n apoderen en virtut de lleis injustes determinats individus, sense que hi hagin esmersat el seu esforç.

Aquí queden expresats els principis de la desigual repartició de la riquesa. El medi per acabar amb aquesta igual distribució de la riquesa es el NACIONALITZAR LA TERRA.

* * *

Els pensadors que fan literatura i que representen un valor social, no's descuiden mai d'anar infiltrant a les multituds idees ben clares i matisen els seus treballs amb raons sòlidament fonamentades per a demostrar les causes econòmiques que fan coincidir que'l treball sigui absorbent per als poseïdors de la terra.

En el *Nuevo Mundo*, periòdic il·lustrat de Madrid, del dia 23 de Janer, hi llegim un article den Miquel de Unamuno, molt substancios per la doctrina georgista que conté. Es titula l'article «La fuerza de la opinión», en el que hi exposa les següents idees: «Jo conec districte rural castellà, que ha enviat al Congrés com a diputat a un *condesito* que representa interesos contraris als dels seus electors. Hi ha pobres pagesos que ademés de tindre de sufrir la opressió econòmica del *señor*, mes o menys latifundiós—i si es criat o advocat dels *señors* pitjor que pitjor,—que'ls hi fa pagar en RENTES la major part de les seves ganancies i tenen de votar an aquest *señor* mateix. Es com si les víctimes de la usura votesin a l'usurer per a que'ls representés.

»Arriben cassos com els de les zones neutrals o les admisions temporals, i ja están els *Comuneros de Castilla* dient i repetint una vegada mes que no podran vendre'l blat a preu remunerador ni van a poder sembrar. Quan la qüestió estriba en la RENTA de la terra i solsament amb ella, i sigui quin sigui'l preu del blat, el *colono* i'l pagès no surtirán mai d'apuros i de miseria. L'augment dels productes agrícoles de Castilla en prou feines si favoreix sino als propietaris de terres, que augmenten les RENTES desseguida. El problema no es tan de drets a la importació ni de aranzels, ni de zones neutrals, ni de admisions temporals ni res de tot aixó, sols es qüestió de RENTA. I tot lo que no sigui buscar el medi de limitar aquestes—SI POS POSSIBLE ANANT ANULANT-LES POC A POC, MILLOR QUE MILLOR—es anar per les rames.»

* * *

La peresa mental de la majoria de la societat, fá que aquesta admeti que li donguin les idees, es a dir, que hi hagi qui pensi per compte dels altres, i com que li han dit que aixó de *nacionalitzar la terra* no es pas possible, creu que les injusticies socials s'han de perpetuar. Es possible i molt possible *nacionalitzar la terra* sens revolucions i sens perjudici per ningú i sens grans trasbalsos socials.

P. A. F.

♦ ♦ ♦

El generalíssim Joffre s'enorgulleix d'ésser catalá

El dia primer del corrent, el generalíssim Joffre, acompanyat dels generals Foch i Maudhug, va arribar-se fins el front de les seves tropes, per a inspeccionar els regiments de la 32 divisió, havent particularment felicitat al 53 de línia.

De retorn al Quarter General, va confirmar la seva satisfacció mitjantsant un document oficial que va endreçar al coronell del regiment perpinyanenc, en el text del qual s'ufana d'ésser catalá, i es com segueix:

«El general Joffre, comandant en cap dels exercits francesos, al coronell Michel, comandant el 53 regiment.

Mon estimat coronell:

He quedat encantat de la fermesa i de la manera de caminar del vostre regiment, durant la meva visita d'avui.

Jo us felicito i us prego que digueu als vostres oficials i als vostres soldats, tota la meva satisfacció.

«Sé que els catalans, els meus compatriotes», sabrán sempre mantenir la seva reputació de coratjosos i ardents soldats.

Adjunto 500 francs, que us prego els feu distribuir entre alguns d'aquells quals actes de coratge o de sacrifici no poden ésser recompensats per les lleis militars.

Vulgueu admetre, mon estimat coronell, la seguretat dels meus millors sentiments.

Signat: *Joffre.*»

♦ ♦ ♦

A l'entorn de l'homenatje al Dr. López Peláez

No voliem interviure en aquest assumpte, no pas perque no'n sigui mereixedor l'Arquebisbe per haver creat el Museu Diocesà, sino perque des de'l moment qu'ell el rebutjà, creiem no s'en devia ja parlar-ne mes sobre l'homenatje projectat, empró, un article de *La Veu de Tarragona* de la passada setmana en el que se'ns aludeix bastant directament, ens ha decidit a fer-ho.

Ans que tot, consti que RENOVACIÓ no ha deixat mai de prestar el seu apoi a tots quants actes s'han fet a nostra ciutat que hagin sigut de justicia i que responguin al criteri de la ciutat tota, empro en el cas que'ns ocupa no la veiem *aqueixa quasi totalitat* que vol acumular-se *La Veu*; i es que també Tarragona sab fer distincions entre les coses *necessaries* i la *necesitat* de fer-se ben veure, tot i ridiculitzant-se a si mateix com molt sovint fan els de la *Lliga*. ¡Ah!, i encare que no vulgui recordar-sen *La Veu*, tot i fent *poc republicà* nosaltres també hem aplaudit, i censurarem quant s'ho mereixi, al se-

nyor Arquebisbe i si volen tenim la colecció de RENOVACIÓ, que posem ara i sempre a la seva disposició per a que ho comprobin. La justicia no está renyida amb las idees, sigui en lo que sigui, si de persones de clar cervell se tracta.

No veiem nosaltres la *necesitat* d'homenatjar al Dr. López Peláez, puig que al crear el Museu Diocesà, com sigui que l'ha montat en un local reduït, no ha fet res mes que crear un segon magatzem de pedres i trastos vells al igual que'l nostre Museu Provincial.

No vos sembla millor, tots quants ens llegiu, que un gros, un justificat, un necessari homenatje per al Dr. López Peláez s'hauria tingut de fer si s'hagués obtingut del Govern lo que se'ns prometé, xó es, la construcció del edifici Museu gran i magestuós en el que hi capiguessin les joies arquitectòniques de nostra *provincia*, en tots els ordres? Aleshores l'obra fora complerta i tots els aplaudiments s'encaminarien a son autor, fos qui fos, sens regateig de cap mena i en el justificat homenatje hi entraria tothom, tot el poble tarragoní enlairant d'una manera ben digne al homenatjat, encara que fos amb una *modesta* lápida, feta per un *modest* picapedrer tarragoní, sens necessitat d'anar-la a fer a fora, puig que a Tarragona també'n tenim de bons artistes.

La Veu de Tarragona pot tenir la seguretat que'l Sr. Arquebisbe, qui fins ara ha sigut admirat per la seva senzillesa, agrairia millor una modesta lápida de pedra—del Médol o de la pedrera de Santa Tecla—i feta per un tarragoní, tot ben tarragoní, que no una altra que costés tres o quatre mil pessetes, o duros, com preté *La Veu*.

♦ ♦ ♦

De Teatre Catalá

«El Teatro catalán

II

Si se nos interrogara sobre las causas que a nuestro criterio han producido la crisis actual que sufre nuestro teatro, no vacilaríamos un momento en responder que ha sido la falta de sentimiento de raza. Después de exaltar este sentimiento, de consagrario como era debido y hasta de adoptar como brevuario del mismo *La bien plantada* del maestro Eugenio d'Ors, y de proclamar la necesidad imperiosa e ineludible de adaptarlo a todos nuestros órdenes de manifestación espiritual, nos hallamos que la escena catalana, la expresión más viva y más humana de nuestro verbo, está absolutamente falta de esta cualidad esencial.

Es necesario que expliquemos nuestro concepto. Al decir que falta el sentimiento de raza no nos referimos a lo que se llama teatro de costumbres, ni reconstitución de momentos históricos, ni al tipismo comarcal; todo ello en sí constituye una base anecdótica, en la que no debemos detenernos, ni tan siquiera decir que, sin considerarlos inútiles o despreciables, son algo así como complemento de la idea madre que sólo podemos hallar escarbando en el fondo del alma nacional. Y esta espiritualidad, que por un instante alboreó en las obras de algunos de nuestros dramaturgos, perdióse después para entretenerse en el juego pueril de aquel teatro que, según algunos, constituye el supremo ideal y en el que no debe decirse nada, no debe suceder nada que tenga alguna característica que le distinga de la particular y corriente.

Y de aquí vino la crisis. Falta de idealidad en los autores, en los empresarios y, por consecuencia lógica, en el público. Este sentimiento íntimo que vi-

ve en el fondo de la conciencia de los pueblos y que es la razón única de su existencia, se perdieron para nosotros. El esfuerzo apuntado por algunos dramaturgos se desvaneció en el vacío, y los continuadores prefirieron los peligros de un exotismo (peligros que hasta después no se han visto, ya que primero los aureoló un efímero resplandor de triunfo) a las duras y gloriosas victorias alcanzadas con aquello que es tan fuertemente nuestro como nuestro corazón y nuestra sangre.

***

Guimerá, Maragall, he aquí los nombres que se nos acuden para demostrar nuestra afirmación. Repitiendo lo que hemos manifestado en otras ocasiones de que el autor de *Tierra baja* era el verdadero progenitor de nuestro arte dramático, añadiremos que él es el primero en que alienta este espíritu de raza. Sus tragedias, imponente teoría, de pasiones y sentimientos que, siendo universales, ha sabido hacerlos íntimamente nuestros; su «Manelic», símbolo de catalanidad triunfante que ha paseado la nobleza de su zamorra pastoril sobre el mundo como una púrpura real y triunfante. Y Guimerá para ello no ha necesitado acudir a las tradiciones históricas de Cataluña para alcanzar esta manifestación superior de catalanidad, ni las ha desdeñado. Mas en todas sus obras, y mayormente en la citada, ha sabido infundirle algo, tan propio, tan personal, tan nuestro, que es inconfundible con la obra de los trágicos de las obras literarias. Y ¿qué diremos de *Nausica*, del padre y maestro Maragall?

Por azar o porque una ley superior se lo ordenaba, el poeta del *Canto espiritual* elevó un día para admiración y ejemplo de las gentes el maravilloso edificio de su tragedia. La divina doncella homérica tan marmórea y nítida en el poema clásico, sintió, después de un sueño de cerca de tres mil años, correr la sangre por sus venas, latirle el corazón y encantarse los ojos en la divina maravilla de la ley y el espectáculo del mundo. Y al renacer sintió que su alma griera se transformaba en algo más vivo y fuerte de lo que había sido hasta entonces: imagen y símbolo de una literatura y un pueblo glorioso, mas desaparecido. Sintió el alma de una raza nueva, siendo, como alguien dijo acertadamente, «tan de Homero como nuestra».

Y la lección de Guimerá, la de Maragall, fué como semilla lanzada en tierra estéril. No sabemos si algún viento generoso la arrebató para lanzarla en un surco fecundo y lejano; no sabemos si revuelta entre pedruscos duerme en un letargo triste y frío, que no es el sueño fecundo del invierno. Nosotros, por virtud del ensueño, creemos que aun vaga por el aire esperando el momento propicio de caer en las entrañas que nos la devuelvan tornada en planta floreciente y fructífera.

Y lo más interesante, al referirnos a Maragall, es que no era lo que llamamos un hombre de teatro. Fué por puro dictado espiritual por lo que dió vida a su tragedia, y por lo que supo hallar la necesaria ponderación de elementos plásticos, para que su obra llegase al alma de las multitudes. De esas multitudes que no supieron, mejor, no quisieron escucharle, a pesar de que, al hablarles, había en su voz la suprema trascendencia de lo que ha dejado de existir, la divina aureola de una muerte ejemplar, y que persiste por sobre todos los acontecimientos, ya que vibra en ella el aliento de la inmortalidad, que es como un viento sembrador de gérmenes que nunca se detiene en su carrera.

***

Finalmente, nadie negará que Shakespeare, en la manifestación y símbolo del genio inglés, tanto en *El sueño de una noche de verano*, *Julio César*, *Romeo y Julieta*, *Otelo*, como en *Ricardo III* y *El rey Lear*, *Racine* y *Corneille*, a pesar de sus asuntos, *El Cid*, *Fedra*, *Athalie*, etc., representan aquel espíritu sutil y elegante de la Francia del siglo xvii, tanto como Molière o Luis XIV. Goethe, el genio más universal, es perfectamente alemán. Hauptmann, Ibsen, representaciones genuinas de su verbo. D'Annunzio, quizás a su pesar, eminentemente italiano. Pues así también Maragall y Guimerá. Mas así como aquellos han sido orientación y ejemplo, fuente a la que acuden a sa-

ciar su sed las generaciones siguientes, la voz de nuestros autores se ha perdido en el vacío sin eco. En ellos vibró por un instante el alma de nuestro pueblo. Después sucedió un silencio desolador. Y en él nos hallamos sumidos. Hoy que Cataluña es una afirmación en todos los órdenes, por paradoja, el teatro enmudece. En la escena ha latido, verdaderamente por primera vez, el corazón catalán; por sus obras, por boca de sus actores, ha pronunciado las primeras palabras definitivas. ¡Ay de nosotros que su voz no vuelva a resonar!

AMBROSIO CARRIÓN.

(De *El Teatro*)

◆ ◆ ◆

La bogeria alemanya

De cada dia van acentuantse mes les mostres de que donen compte estar posseïts tots els súbdits de l'imperi alemany, fins que's pot ja creure que no hi ha ningú, entre ells, que no n'estigui ja atacat d'aquesta malura que'ls portarà a la ruïna i a la defeta de sa terra, a no tardar molt, tot i reconeixent que a aquestes hores ja ho deuria d'estar.

I lo pitjor del cas, es que no solsament serà l'Alemanya qui reberà, sinó que'ls altres, els dels països que, com el nostre, tot s'ho ben necessitem, anem tocant les conseqüències i de cada jorn mes ens amenaça l'invasió de la fam. Llàstima es, que aquesta no s'hagi apoderat ja de tota l'Alemanya que aixís al menys no sentiriem, com continuament oïm, bogeries que corren pels pensaments dels alemanys. Després dels professors Lasso i Ostwald, sols ens faltava el diputat alemany Erzberger qui, baix el títol «¡Sobre tot, res de sentimentalismes!» ha publicat un article dient, entre altres coses, que:

«...la guerra deu ésser un instrument d'úr. També deu ésser lo mes implacable que sigui possible. Constitueix, per altre part, un principi «de la més gran humanitat.»

«Si's trovés medi de destruir a Londres enter, seria mes humà que deixar desangrar-se un sol alemany damunt els camps de batalla, tenint en compte que un medi tan radical portaria rapidament la pau.»

«Quan Alemanya hagi decretat el bloqueig efectiu d'Anglaterra, tot barco mercant deurà ésser tirat a fons.»

«Que nostres dirigibles i nostres aeroplans actuïn concertadament amb nostres submarins per a ferir sens pietat a nostre pèrfid enemic. Sembrem amb l'ajuda dels dirigibles, el terror i la mort entre les poblacions britàniques. Tots els medis deuen ésser bons per a nosaltres, i si també nosaltres tenim el secret de abocar una pluja de foc damunt el territori anglés, ¿per què no utilitzar-lo?»

«Mes val que Anglaterra i'ls seus dignes aliats ens dignin els «bàrbres», que no la compasió que nostres enemics podrien sentir en vers nosaltres en cas de que nosaltres resultéssim vençuts.»

Aquest modo d'expressar-se els alemanys, demostra l'estat del seu cervell que asedejat per l'expectre de l'enfonçament de llur país, no sent altre desitg que la destrucció sens pietat dels seus enemics, essent una mostra ben palesa de la cruenta bogeria alemanya. I es ben dolorós que amb ells, els alemanys, no puguin perdre's de vista tots quants per aquí escampen també ses manifestacions germanòfiles que per a res mes sinó el ridiculitzar-nos, davant el mon sensat, ens han de servir.

O.

◆ ◆ ◆

Les set meravelles del mon

L'anestesia

Se compta que'l tribuno Marius, qui va vencer als teutons i va ésser el rival de Sila, forçat a sofrir la incisió de voluminoses vèrtes, va donar l'exemple del mes gran valor: va refusar el deixar-se lligar i no va proferir cap queixa, però quan sa primera cama li va ésser operada, no va poder resoldre's a entregar l'altra al cirurgià. Sense la intenció de alcan-

çar l'admiració dels seus contemporanis i de la posteritat, com el general romà, molts malats s'abandonen avui en dia, si no amb alegria al menys sense aprehensió, als blancs instruments dels cirurgians, que l'anestesia fa molt menys terribles.

Recentment, un atrevit cirurgià de la marina, va arribar a operar-se sense dificultat i tot sol, una hernia.

La historia de la anestesia data desde'l dia en que Humphrey Davy va descobrir que la inhalació del «protòxid d'ázoe» procurava una son passatjera, propicia a una intervenció (1799). La extensió de l'anestesia devia arribar a ésser formidable i a revolucionar la cirurgia amb l'empleu de l'éter, (Crawford-Long, 1842), i del cloroformo (Flourens, 1849), productes capaços per a provocar una son bastant profunda per a suprimir la conciencia i el dolor, bastant perllongat per a permetre les intervencions mes audaces, bastant segur per a no damnar al malalt.

Pero tot sovint hi ha necessitat, en la practica cirúrgica, de inabilitzar una regió limitada. Allavors s'empleia amb preferencia la anestesia local. La generalització de l'empleu de la cocaïna, singularment, ha permés practicar multitud d'operacions de petita cirurgia. Mes encara, mercés al procediment del professor Reclús, han pogut ésser assajades operacions molt més delicades. Se opera avui dia, amb la «estovaina» o amb la «novocaina», injertades localment, les hernies i també les apendicitis.

Alguns operadors introdueixen aquestes substancies entre les vèrtes, en el líquit que banya la médula espinal; altres se contenten, per a anestesiar un membre, amb fer una picadura de cocaïna a l'entorn dels nervis. Resumint, existeixen casi tants medis com operadors.

En l'anestesia, el cirurgià poseeix el mes indispensable, el mes fidel dels auxiliars, que li permet remeiar innombrables miseries o enfermetats i arrancar a la mort a una multitud de infortunats.

El camp d'acció de l'anestesia s'exten bastant, particularment en el domini experimental i la seva historia se'ns apareix com una sèrie de meravellosos descobriments.

◆ ◆ ◆

Sonets

Les muntanyes

Com gegants encantats arrenclerades,
o monuments antics de la natura,
les veig, quan ma mirada allí s'atura,
quietes, silencioses, ben plantades.

Han vist, elles, passar mil turbonades
vomitant pluja i foc sense mesura,
i no ha canviat encara sa figura,
que han intentat borrar les torrentades.

Quan pujo als cims, de goig sento reviuire,
si tindran cor, jo penso, en ses entranyes
quan l'una a l'altra's mira i vol somriuire,

serà que deuen ser fidels companyes.
Jo no mes sé que no podria viure,
si no pogués pujar per les muntanyes.

Pluja de nit

Com glops de fum, tapant la volta immensa .
en la gran solitud de la vesprada,
s'acometen en lluita esbojerrada,
els núvols, quan la nit a entrar comença.

Esguardant cap amunt, ja foscò intensa.
la terra, de negrors envollada,
llagrimaja entristida, apesurada,
de veure plorà'ls núvols pluja densa.

I la nit va finint, i arriba'l dia
omplint de raig de sol la vall frondosa,
que vessa de verdors i d'armonia.

I'ls aucellets filant cançó melosa,
tot saltant per la branca que somnia,
fan la natura encara mes hermosa.

SALVADOR ESTREM.

Falset, Febrer 1915.

◆ ◆ ◆

En Francesc Giner de los Ríos

Un home eminent acaba de morir a Madrid, En Francesc Giner de los Ríos.

Havia consagrat tota la seva vida a l'ensenyança, i'l seu talent, qu'era tant gran com la seva modestia, va fer-li captar les simpaties de tots els homes de lletres de tal manera, que'l nom den Francesc Giner de los Ríos no sols era conegut a Espanya, sino que traspasant les fronteres, se'l respectava i se l'admirava per tot Europa i per quasi bé tot Amèrica.

Era fill d'un alt funcionari de l'Estat havent nascut a l'any 1840.

L'haver desempenyat varis destins el seu pare, Giner de los Ríos cursà el batxillerat en varies poblacions d'Espanya.

A l'Universitat de Granada cursà molt brillantment les carreres de Dret, Filosofia i Lletres, consagrant des d'allavors la major activitat als estudis literaris i filosòfics.

De molt jove guanyà, per oposició, la càtedra de Filosofia de Dret a l'Universitat de Madrid.

En Giner de los Ríos, per les seves idees republicanes, tingué que sofrir més d'una vexació, renunciant una vegada la càtedra, que li fou retornada quan se proclamà la República.

A l'any 1875, quan governà novament la monarquia, se'l separà de l'ensenyança per les seves idees progressives, però a l'any 1881 es reparà aquesta injustícia, possessionant-se altre cop de la seva càtedra, que ha desempenyat fins avui.

Fou el fundador de l'Institució de lliure ensenyança, la qual dirigia en l'actualitat.

La seva mort ha produït molta sensació havent-se enviat molts telegrams de dol al seu germà, el diputat per Barcelona don Ermengol.

Que descansi en pau el qui fou savi catedràtic i eminent sociòleg, i ens associem al dolor general causat per la seva mort.

◆ ◆ ◆

Els catalans a l'Amèrica

La colònia catalana resident a Nova York, va a aplegar-se per a constituir un Casal, havent, amb aquest motiu, endreçat als nostres compatriotes la següent patriòtica alocució:

«Als catalans de Nova York»

Els catalans de Nova York ens volem conèixer i ens volem tractar. I a fi i efecte de conèixe'ns i tractar-nos, per la nostra pròpia satisfacció i per ajudar-nos els uns als altres, si necessitat tenim d'ajuda, ens reunirem una bona colla el diumenge, 13 del mes passat, cridats per un petit aplec de paisans entusiastes d'una idea que ja brota.

La reunió, convocada de viva veu i de correuguda, fou un triomf i una prova més de l'esperit cooperatiu i pràctic de nostra valenta raça, que ha escampat arreu del món el bon nom d'una regió d'Espanya, noble com espanyola que és; gran, per l'esforç mai decaïgut dels seus fills en engrandir-la i rica perquè ha sapigut conrear intel·ligentment els seus camps de riquesa i recullir i conservar el fruit llegítim d'un treball constant d'anys i segles.

Erem uns vuitanta en la reunió del dia 13. Vuitanta presents en cos i ànima, puig si sols comptéssim les ànimes de bon troç pujaria el nombre de cossos. Amb això volem dir que molts dels nostres paisans entusiastes de la idea que anavem a explicar no pogueren, per diferents causes, concorre a l'acte, el que tingué per conseqüent motiu la fundació d'un Centre Català a Nova York.

Com que en el fons de la qüestió tots estavem d'acord, no trigarém pas gaire en aprovar, per aclamació, els quatre punts cardinals del projecte: l'esperit, l'administració, l'idioma i l'objecte de la futura societat.

La societat serà genuïnament catalana; adminis-

trada per catalans, i parlarem català entre nosaltres i dins de casa.

El nostre objecte serà l'esbargiment honest dels socis i llurs famílies i amics per diferents mitjans culturals que responguin a nostres costums i propòsits.

No farem política de cap mena i mantindrem amb les societats germanes de Nova York aquella amistat tendra que senten rebullir en llurs cors els fills de una mateixa mare.

No tenim cap pretenció, ni somniem amb un pervindre social de grandeses. Per ara sols ens volem conèixer i ens volem tractar. Ja veurem després lo que, amb la cooperació de tots, podrem fer en bé de la comunitat i en honra de Catalunya i d'Espanya.

Quan tindrem llestos els treballs de organització us tornarem a cridar, segurs de que acudireu, no sols els mateixos que acudireu a la primera crida, sinó molts més, que d'allavors ençà han sapigut que la colònia catalana de Nova York vol sortir de son ensopiment i despertar, amb l'any nou, a una vida nova.—La Comissió organitzadora.

Nota.—Tota la correspondència ha de ser dirigida al secretari de la Comissió, en Lluís Alberni, 129 East 26th St., New York City, qui donarà tots els ressenyaments que se li demanin referents al Centre que's pensa fundar.»

NOVES

Des de'l proper mes de Abril, sortirà setmanalment i de una manera regular, el periòdic *Nació*, porta-veu de la Unió Catalanista, havent-se confiat la direcció al distingit propagandista en Francesc X. Casas i Briz.

A l'ensempe *Renaixement* passarà a ésser una revista setmanal, deixant per a la *Nació* la feina activa de lluita política.

La Unió Catalanista té acordat no pendre part activa en les properes eleccions de diputats *provincials*, per manca de temps, pero sí procurar per tots els medis possibles fer-ho per a les properes de regidors i diputats a Corts.

El vinent dijous, dia 25, el nostre estimat amic En Macià Mallol donarà una conferència pública en la sala d'actes del Centre Industrial, versant sobre «El projecte de Llei de ports francs presentat a les Corts i el port de Tarragona».

Es de creure que, per l'actualitat del tema que tractarà l'amic Mallol i per la competència del conferenciant en aquests assumptes, l'acte es veurà molt concorregut.

Nou surtit de *Corbates elegants*.—*Moneders* de pell i seda.—*Alta novitat*.—*Preus de fàbrica*.—**AL DIA**. Rambla de Sant Joan, 40.

Han estat uns dies a la nostra ciutat en viatge de nuvis, el nostre distingit amic, el pulcre escriptor En Ramón Rucabado amb la seva gentil esposa, la senyora Donya Clara Verdaguer, neboda del diputat regionalista En Narcís Verdaguer i Callís.

Durant l'estada a la ciutat, els joves esposos visitaren tot quant de notable enclou Tarragona, havent restat una vegada més meravellats de les magnificències naturals amb que compta, no menys que fruit amb veritable goig el Museu Diocesà, Museu Provincial, Catedral, Murallles, Pont del Diable, El Medol i demés manifestacions artístiques.

Encara que tard, volém consignar la nostra gratitud als novells esposos, als qui desitjém tota sort de ventures en el nou estat.

El jove artista tarragoní *John* està organitzant, per a darrers del vinent mes de Mars, una exposició de caricatures locals, que instal·larà en els salons del Circol de Tarragona.

El catedràtic d'aquest Institut En Francesc Cidón, està ultimant un magnífic cartell anunciador de l'exposició dels dibuixos del nostre bon amic *John*.

La Federació Obrera local en atenta comunicació ens comunica la constitució de la nova Junta en la següent forma:

President: En Joan Romani.

Vis-president: En Antoni Llaveria.

Secretari: En Pere Borràs.

Vis-secretari: En Josep Díez.

Tresorer: En Manuel Monguío.

Comptador: En Victorià Roig.

S'han publicat i hem rebut els números 11 i 12 del *Boletín de la Estadística Municipal de Tarragona*, corresponents als darrers mesos de Novembre i Decembre, respectivament.

Per a un d'aquests dies estava anunciada a Barcelona, l'apertura d'una exposició de pintures den Prudenci Bertrana, l'il·lustre escriptor gironí, autor de «Nàufrecs» i altres obres de reconegut mèrit.

Hi ha verdadera espectació per a conèixer l'obra pictòrica den Bertrana, ja que casi pot dir-se que sols se'l coneixia com a literat i no com a artista del pinzell i de la paleta.

Se trova a Tarragona, aont sembla que hi vol passar una llarga temporada, el jove artista català, el celebrat caricaturista *Bon*, el qui acaba de realitzar a Reus una exposició de caricatures que ha obtingut un èxit grós.

Ha començat a funcionar el servei de giro postal fins al límit de 1.000 pessetes.

També han començat els giros postals internacionals, canviant-se giros entre Espanya i Italia.

La tasa que han d'abonar els remitents es de 0'25 pessetes per cada 50 lires o pessetes, afegint el canvi de l'or.

A cada imponent d'un giro amb Italia se'l facilita perquè escrigui en el revers de la lliurança quant cregui convenient comunicar al destinatari, la qual circularà lliurement per correu, pero sense sobre ni faixa.

Per als giros telegràfics deuràn abonar-se els mateixos drets, més el cost del telegrama.

Segons la liquidació practicada, els pagos que s'han verificat durant l'any 1914 per les obligacions de nostre protectorat al Marroc, foren els següents:

Per Estat, 1.767.924 pessetes; per Guerra, 133 mil·lions 860.686; per Marina, 2.226.256; per Governació, 1.137.673; per Foment, 3.736.980, i per Hisenda, 85.056.

Total, 142.814.505 pessetes.

En l'any actual s'han fixat per a dites obligacions 124.802.235 pessetes.

An això hi ha que afegir-hi les baixes de l'exèrcit, format per fills del poble.

Se gestiona la creació d'una poderosa entitat bancària que integrarien quasi tots els principals Bancs locals i alguna altra important casa de banca de Barcelona, quina entitat establiria sucursals en les places que son caps de districte de la regió catalana, a l'objecte de facilitar el giro i afavorir als agricultors.

¿Voleu tenir els metalls sempre com a nous? Useu l'«Aladdin», de venda Ferreteria Mallol.

Imprempta de Llorens i Cabré. — Fortuny, 4

Panificació

FORNS DE SANT ANTONI

Diariament, pa de primera

a domicili i al comptat

Rebolledo, 20, bis : : PORT

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissió general
 de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social.
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts. electroteràpia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ

*Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca,
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

CAMISES

CORBATES

NOVITATS

GILBERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotogràfica d'Art

PERE PALLEJÀ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

AL DIA

Perfumeria
 Confeccions
 Novitats

RAMBLA SANT JOAN, 40

JOAN ESBERT

FARMACÈUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Químic Bacteriològic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

BOTELLERÍA "LA TARRACONENSE"

DE
MUSTÉ I VIDAL
 UNIÓ, 40

Els duenyos de aquesta nova botelleria, se complauen en oferir-la al públic, participantli que en ella hi trovarà sempre un complet i variat asurtit de tota classe de licors i vins generosos.

SERVEI ESMERAT

PREUS ECONÒMICS

SERVEI A DOMICILI

CHAMPANYS DE TOTES MARQUES

Gran Fàbrica de Calçat

= DE =
RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 56

MOSTELLE

— (RAIMOST) —

Suc de raïms sense alcohol

The Grape Juice C.º L.º

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic
 Un excelent refresc
 El millor aliment en les
 malalties i convalencia
 Se ven per tot arreu

IMPRESA
 Llorens
 y Cabré
 Fortuny, 4
 TARRAGONA

C.ª de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companyia de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companyia de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Macià Malloí Bosch, carrer de Mar, 1

PAPERERÍA I EFECTES D'ESCRITORI

DE

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanies : Plumes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos

Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Malloí Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9